

רע"פ 3879/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון
רע"פ 3879/23

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה בתיק עפג 055834-03-23 שניתן ביום 27.04.2023 על ידי כבוד השופטים א' אליקים, ת' נאות פרי וג' קרזבום

בשם המבקש: עו"ד רם גולן בוקריס

החלטה

1. בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד סגן הנשיא א' אליקים, והשופטים ת' נאות פרי ו-ג' קרזבום) בעפ"ג 55834-03-23 מיום 27.04.2023, בגדרו נדחה ערעור המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בקריות (כבוד השופטת א' ה' ביטון פרלה) בת"פ 32008-04-22 מיום 17.01.2023 ומיום 28.02.2023.

הרקע לבקשה והבקשה

2. המבקש הורשע בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). כעולה מעובדות כתב האישום, ביום 09.04.2022 בשעה 22:00 לערך, הגיע המבקש לדירה שבבעלות סבו (להלן בהתאמה: הדירה ו-הסב), וביקש לגבות מבני הזוג אשר התגוררו בשכירות בדירה (להלן: השוכר ו-השוכרת; ויחדיו: השוכרים) את דמי השכירות. משהסביר השוכר למבקש כי ברצונו לברר עם הסב את נושא העברת דמי השכירות לידי המבקש - חרה אפו של האחרון והוא בעט בשוכר בחוזקה בחזהו. תקיפה זו, גרמה לשוכר חבלה של ממש.

3. ביום 17.01.2023 הורשע המבקש בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום. נקבע כי הוכח שהמבקש הטיל בהתנהגותו אימה ופחד כלפי השוכרים, עד אשר גרם לשוכר לחבלה ממשית. בית משפט השלום התרשם באופן שלילי מהמבקש ומצא את גרסתו, לפיה פעל מתוך הגנה עצמית, כלא אמינה, בעוד שהשוכרים הותירו עליו רושם מהימן. זאת ועוד, בית משפט השלום התבסס על עדים נוספים ודוחות פעולה משטרתיים; וכן - על הודעת הסב במשטרה, במסגרתה נמסר כי הסב מעולם לא ביקש מהמבקש לגבות את דמי השכירות, וכי "הוא [המבקש] משתמש בסמים ולוקח את כל הכסף לסמים". יצוין, כי הודעת הסב האמורה הוגשה על-ידי המשיבה בהסכמת המבקש, תוך שהאחרון ויתר על זכותו לחקור את הסב בחקירה נגדית.

4. ביום 28.02.2023 נגזר דינו של המבקש. בית המשפט נתן דעתו לנסיבות העניין, ובכללן, לערכים החברתיים שנפגעו ולמדיניות הענישה. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בודדים שניתן לשקול לבצעם בדרך של עבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל. נוכח כל אלה, נגזרו על המבקש 2.5 חודשי מאסר בפועל והפעלה במצטבר של עונש מאסר מותנה בן 5 חודשים שהוטל עליו במסגרת ת"פ 55222-10-20 (להלן: ההליך הקודם), ובסך הכול, 7.5 חודשי מאסר בפועל; מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים למשך 3 שנים, לבל יעבור עבירת אלימות, ו-6 חודשי מאסר לבל יעבור עבירת אלימות הגורמת חבלה; פיצוי השוכרים בסך 1,500 ש"ח; מימוש התחייבות עצמית שניתנה בגדרי ההליך הקודם; וכן חתימה על התחייבות עצמית נוספת.

5. המבקש ערער על פסק דינו לבית המשפט המחוזי. בערעורו השיג המבקש על קביעותיו העובדתיות של בית משפט השלום לפיהן מעשיו של המבקש לא עלו בגדר 'הגנה עצמית'. בתוך כך, טען המבקש כי השוואה בין הודעת השוכרת במשטרה, שלא הוגשה כראיה בהליך, לבין עדותה במשפט, מלמדת על סתירות מהותיות בעדותה של השוכרת, באופן המחייב את המסקנה כי עדותה אינה אמינה. לפיכך, צירף המבקש להודעת הערעור חלקים מאמרותיה של השוכרת במשטרה, אשר נועדו לקעקע את אמינות עדותה בפני בית משפט השלום; וכן מסמכים אשר לשיטתו, מצביעים על מצבו הפיזי והקוגניטיבי של הסב, במטרה לעורר ספק בדבר מהימנות גרסתו של הסב (להלן: הראיות החדשות).

6. להשלמת התמונה יצוין, כי בד בבד עם הודעת הערעור הגיש המבקש בקשה לעיכוב ביצוע העונש שנגזר עליו עד להכרעה בערעורו. בקשה זו נדחתה בהחלטת בית המשפט המחוזי (כבוד הנשיא ר' שפירא) מיום 03.04.2023, תוך שנקבע כי:

"בענייננו, על פניו, סיכויי הערעור אינם גבוהים. מהחומר הרפואי שהוגש אכן עולות שאלות בנוגע למשקל הראוי שיש לייחס לעדותו של הסב. עם זאת, בית משפט קמא לא ביסס את עיקר הכרעת הדין עליה מאחר שהסב לא נכח באירוע התקיפה, אלא הוא הסתמך עליה כשקבע כי המערער פעל בניגוד לרצון הסב בשעה שהוא דרש מהמתלונן את דמי השכירות. לעניין זה, בית משפט קמא אף סבר כי היה מקום לייחס למערער עבירות נוספות בגין האירוע שלא נכללו בכתב האישום. עם זאת, בנוגע לעבירת התקיפה שהיא העבירה היחידה שבסופו של דבר נידונה במסגרת הכרעת הדין, בית משפט קמא התבסס על עדותם של המערער ונפגעי העבירה לצד ראיות נוספות, ומשכך, על פניו, טענות המערער אודות מצבו הרפואי של הסב אינן משפיעות על סיכויי הערעור באופן משמעותי." (ההדגשה הוספה - ח.כ.).

7. במהלך הדיון בערעור שהתקיים ביום 27.04.2023, נטען על-ידי בא כוח המשיבה כי יש להורות על הוצאת הראיות החדשות מהתיק, מאחר שראיות אלו צורפו לראשונה בשלב הערעור. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים בעניין זה, קבע בית המשפט המחוזי כי:

"משיקולי יעילות הדיון ובהתחשב בתקופת המאסר הקצרה שאותה מרצה המערער [המבקש], אנו קובעים כי הדיון בערעור יתקיים היום בהתאם לסדרי הדין. לא ניתן לב"כ המערער [המבקש] להסתמך על מוצגים שלא הוגשו לפני

בימ"ש קמא".

8. בתום הדיון, ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש, וזאת בשים לב לכלל הידוע לפיו ערכאת הערעור תמעט להתערב בקביעות עובדתיות או בקביעות של מהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית אשר התרשמה מהעדים באופן בלתי אמצעי. כמו כן, הוטעם כי העונש שהוטל על המבקש מצוי על הצד המקל, ואין הצדקה להתערב בו.

9. המבקש מיאן להשלים עם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ומכאן הבקשה שלפניי, במסגרתה, שב המבקש וטוען כי שגה בית משפט השלום בקביעותיו העובדתיות. בפרט, נטען כי בית משפט השלום התבסס על עדותו של הסב כאשר העדיף את גרסת השוכרים על פני גרסת המבקש. לשיטת המבקש, היה על בית משפט קמא להתיר לו לצרף את הראיות החדשות בשלב הערעור, מאחר שיש בהן כדי "לקעקע את האמון" שנתן בית משפט השלום בשוכרים ובגרסתם.

דיון והכרעה

10. לאחר עיון בבקשה על נספחיה, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

11. הלכה היא, כי בקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול השלישי" שמורה למקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או בנסיבות המקימות חשש לעיוות דין, או אי-צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 2644/23 עזרן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (17.05.2023)). הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות מידה אלה, ודי בכך לדחותה.

כאמור, טענותיו של המבקש מופנות בעיקרן כלפי ממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על-ידי בית משפט השלום, לאחר שזה התרשם באופן בלתי אמצעי מהראיות ומהעדויות שהובאו לפניו. ברם, כידוע, אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות, לבטח לא "בגלגול שלישי" (ראו למשל: רע"פ 3444/23 שדה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (09.05.2023); רע"פ 7391/22 שועאי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (18.12.2022)).

12. גם טענת המבקש בדבר החלטת בית משפט קמא לדחות את צירוף הראיות החדשות - דינה להידחות. אכן, מוטב היה אילו בית משפט קמא היה מנמק את הכרעתו בנדון על בסיס אמות המידה שהותוו בפסיקה בנושא הגשת ראיות חדשות בשלב הערעור. אולם, מן הטעמים שיפורטו להלן, לא מצאתי כי נפל פגם לגופה של החלטת בית משפט קמא בסוגיה זו.

13. כידוע, סעיף 211 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, קובע כי ערכאת הערעור רשאית לגבות ראיות חדשות או להורות לערכאה הדיונית לגבותן אם היא סבורה "שהדבר דרוש לשם עשיית צדק". הפסיקה הוסיפה וקבעה כי יש לבחון את אמת מידה זו בשים לב לשלושה שיקולים עיקריים: האפשרות להגיש את הראיות במסגרת ההליך שהתקיים בפני הערכאה הדיונית; עיקרון סופיות הדיון; והסיכוי שהגשת הראיות החדשות תוביל לשינוי בתוצאת פסק הדין, ויש הסבורים כי שיקול זה הוא העיקר (ראו למשל, מהעת האחרונה: ע"פ 8957/21 קרא נ' מדינת ישראל, פסקה 52 (21.05.2023)).

14. בענייננו, המסמכים הרפואיים שהובאו, כאמור, במטרה להטיל ספק בעדות הסב (המתוארכים מאוגוסט 2020; אפריל 2022; ואוגוסט 2022), היו קיימים עוד בטרם החל ההליך בפני בית משפט השלום; ואילו המבקש לא סיפק כל טעם מוצדק לכך שלא הגיש את הראיות החדשות במסגרת ההליך שהתקיים לפני בית משפט השלום. יתר על כן, אמרות הסב במשטרה הוגשו בהסכמת המבקש, אשר לא ביקש לאתגר את האמור בהן באמצעות חקירה נגדית.

זאת ועוד, כמתואר לעיל, בית משפט השלום הרשיע את המבקש בהסתמך על התרשמותו הבלתי אמצעית מכלל העדים שהעידו לפניו. ממילא, הטענה לפיה יש בראיות החדשות כדי להשליך באופן ישיר על מכלול הקביעות העובדתיות של בית משפט השלום, בנסיבות העניין, אין לה על מה לסמוך.

לאור כל האמור, ובשים לב לחשיבות השמירה על הסדר הדיוני, איני מוצא פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי שלא להתיר את הוספת הראיות חדשות (ראו גם: יוסף אלרון "קבלת ראיות שלא על פי סדר הדין" המשפט יב 15 (2007)).

15. בשולי הדברים יוער, כי אין בהחלפת ייצוגו של המבקש כדי להצדיק את הוספת הראיות החדשות. המבקש לא טען ל"כשל בייצוג", לא כל שכן להתקיימות רכיביו של המבחן המחמיר שהותווה בפסיקה לבחינת טענה זו (רע"פ 8094/12 אבו טיר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (07.01.2014)). ממילא, חילופי ייצוג בתיק אינם מהווים סיבה ראויה לחרוג מעקרון סופיות הדין, ומהכלל שלפיו על בעלי הדין להביא את מלוא ראיותיהם בפני הערכאה המבררת (ראו למשל: רע"פ 2122/13 דבש נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (09.05.2013)).

16. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ט' בסיון התשפ"ג (29.5.2023).

שׁוֹפֵט